

Enebakk kommune - tilsyn innen avløpssektor / kommunalteknikk

Anleggsnr. Kontrollnr. Saksnr. Rapportdato:
0229.0020.01 2014.009.R.FMOA 2014/21002 20.11.2014

Opplysninger om virksomheten som er kontrollert

Navn	Enebakk kommune, enhet for eiendomsforvaltning og kommunalteknikk
Org.nr. kommunen	964949581
Enebakk kommune tekniske tjenester - Kloakkvesen	Bedriftsnummer 973607073
Besøksadresse	Prestegårdsveien 4, 1912 Enebakk
Postadresse	Prestegårdsveien 4, 1912 Enebakk
Telefonnr.	* 64 99 20 00
NACE-kode	37.000 - Oppsamling og behandling av avløpsvann

Opplysninger om kontrollen

Kontrolldato	29.10 2014
Deltagere fra enheten: Eiendomsforvaltning og kommunalteknikk	Tommy Ellingsen (enhetsleder) Knut Moen (avd.ing) Anne Marie Heidenreich (avd.ing)
Fylkesmannens representanter	Simon Haraldsen (revisjonsleder) Jens Hertzberg (deltager)
Bakgrunn for kontrollen	Frekvensbasert kontroll, oppfølging av ny utslippstillatelse
Tema for kontrollen	Oppfølging av krav i tillatelsen fra 18.5. 2012

Sammendrag av resultat

Fylkesmannen avdekket 6 avvik under kontrollen:

1. Årsrapport er mangelfullt utfylt – overløpsutslipp fra ledningsnett er ikke beregnet.
2. Det mangler en målrettet handlingsplan for reduksjon av overvann (fremmedvann) til det kommunale avløpsnettet.
3. Miljøriskovurderingen innen avløp og vannmiljø er mangelfull.
4. Beredskapsplan innen avløp og vannmiljø har mangler, forebyggende tiltak savnes.
5. Det mangler en risikokartlegging av tilknyttede industribedrifter
6. Virksomhetens avvikshåndtering er utilstrekkelig for å kunne fange opp brudd på utslippstillatelsen.

Det er gitt 1 merknad.

Innledning/Bakgrunn

Kontrollens formål var å følge opp krav gitt i Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann av 18.5. 2012. I forkant av kontrollen har Fylkesmannen foretatt en utsjekking av om dokumentasjon som skulle vært utarbeidet er innlevert og kvaliteten på denne.

Dokumentasjonskravene i tillatelsen er knyttet til miljørisikovurdering med klima, plan for reduksjon av fremmedvann, plan for fornyelse av avløpsledninger og en risikokartlegging av virksomheter med påslipp til det kommunale avløpsnettet.

Kontrollrapporten beskriver avvik, merknader og andre kommentarer som ble gitt under kontrollen.

Definisjoner

Avvik: Defineres som mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Dette innebærer for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår i utslippstillatelser eller dispensasjoner.

Merknader: Forhold tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik. Dette kan f.eks. være mangler eller svake punkter ved virksomhetens utstyr, styresystemer eller arbeidsmåte.

Dokumentunderlag og regelverk

- Utslippstillatelse av 18.5. 2012 for kommunalt avløpsvann for Enebakk kommune.
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften), av 1. juni 2004, med senere endringer. Kapittel 14.
- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), av 6. desember 1996, med senere endringer.

Resultat fra kontrollen

Det ble gitt 6 avvik under kontrollen omtalt på side 3-5.

Avvik 1: Årsrapport er mangelfullt utfylt – overløpsutslipp fra ledningsnett er ikke beregnet.

Avvik fra: Utslippstillatelsen pkt 9.2, Årsrapport til Fylkesmannen
Utslippstillatelsen pkt 5, Oversikt over alle punktutslipp.
Utslippstillatelsen pkt 4.3, Utslipp fra overløp på transportsystemet.

Kommentarer:

Overløpsutslipp fra pumpestasjoner på ledningsnettet er ikke beregnet. I henhold til utslippstillatelsens punkt 4.3 skal hvert overløp registreres for driftstid og ha installert utstyr for avlastet mengde og/eller beregnet utslippsmengde. Dette er en viktig forutsetning for utslippskontroll, miljørisikovurderinger og prioriteringer av soner og tiltak.

Når det gjelder kravet til egenvurdering i årsrapporten forventer Fylkesmannen at dette utfylles bedre. Gjennomførte hovedtiltak, planlagte tiltak og forbedringspunkter settes opp, se mal for årsrapport.

Avvik 2: Det mangler en målrettet handlingsplan for reduksjon av fremmedvann til det kommunale avløpsnettet og renseanlegg.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen for kommunalt avløpsvann punkt 7.2 om målrettet handlingsplan for reduksjon av fremmedvann til avløpsnettet.

Kommentarer:

Kommunen mangler en plan for reduksjon av fremmedvann med handlingsdel som viser mål, årsak og tiltak. Planen skal vise hvor problemene med fremmedvann i kommunen er størst og hvordan en kan redusere fremmedvannet til avløpsnettet i sonene. Tiltakene utarbeides på grunnlag av driftsdata, måledata og vurderinger av avløpsnettets tilstand i forbindelse med større nedbørsituasjoner. Tiltakene bør videre samordnes med øvrig fornyelse og befolkningsutvikling i områdene. Modelleringer av strømningsforhold i de mest utsatte sonene bør gjennomføres for å sikre at de mest effektive tiltakene velges.

Overvannshåndtering blir spesielt viktig for å minimalisere overvann til avløpsnettet som følge av befolkningsvekst (økt andel tette flater) og klimaendringer. Likeledes bør flomveier inngå i arealbestemmelser i kommuneplanen for å begrense skader (miljø, infrastruktur m.m.) i utsatte områder. Det bør utarbeides kommunale retningslinjer for hvordan overvannshåndteringen skal gjennomføres i utbyggingssaker og i eksisterende områder hvor det blir viktig å redusere overvannet til avløpsnettet. Formalisert tverretattlig samarbeid i kommunen vil være en viktig forutsetning for å få frem gode lokale overvannsløsninger.

Den manglende avløpsplanleggingen innenfor fremmedvann/overvann gjør at kommunen ikke kan vurdere sin avløpsvirksomhet i tilstrekkelig grad i forhold til betydningen av befolkningsvekst og klimaendringer i utsatte områder.

Det vises forøvrig til vårt brev av 22.12. 2010 om klimatilpasning på avløpssektoren og 11.04 2012 vedrørende råd om reduksjon av fremmedvann på avløpsnettet.

Avvik 3: Miljørisikovurderingen innen avløp og vannmiljø er mangelfull.

Avvik fra: Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann jfr. pkt 3.1, 3.2 og 4.3. Frist 31.12. 2012.

Kommentarer:

Risiko er et uttrykk for en kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens. Sannsynlighet og konsekvenser kan reduseres gjennom forebyggende tiltak.

Risiko- og sårbarhetsanalyser innenfor avløpssektoren blir en viktig forutsetning for målrettede avløpstiltak og utslipp. Flomsikkerhet med hensyn på ledningsanlegg (pumpestasjoner m.m.) i utsatte områder må prioriteres. Det bør vurderes å gjennomføre modelleringer på avløpsnettet med tilhørende pumpestasjoner for å avklare sårbarhet i forhold til befolkningsutvikling og klimaendringer, jfr. også avvik 2.

Likeledes skal det i henhold til utslippstillatelsen punkt 4.3 foretas en risikoklassifisering av hvert overløp. Sannsynlighet (driftstid) og konsekvens vektet og bestemmer prioriteringen. Det bør framgå på et digitalt kart hvilke overløp som inngår i kategorien uakseptable (røde) med tilhørende handlingsplan som viser tiltak og gjennomføring av tiltakene i tid.

Avvik 4: Beredskapsplan innen avløp og vannmiljø må oppdateres.

Avvik fra: Utslippstillatelse for kommunalt avløpsvann pkt 3.3. Frist 1.3. 2013

Kommentarer:

En oppdatert beredskapsplan skal foreligge samtidig med handlingsplaner for risikohåndtering. Det blir spesielt viktige å dimensjonere beredskapen ut fra sårbarheten i avløpsystemet med hensyn på flom og ekstremvær.

Avvik 5: Tilknyttede industribedrifter er ikke risikovurdert

Avvik fra: Utslippstillatelsen pkt.9 kartlegging av industri m.m. Frist 1.6. 2013.

Kommentarer:

Det mangler i dag en liste over virksomheter som er risikoklassifisert med hensyn på påslipp til det kommunale avløpsnett og renseanlegg. Det skal på grunnlag av kartleggingen vurderes om enkelte virksomheter skal ha egne vedtak etter forurensningsforskriftens § 15 hvor krav og påslippskontroll inngår.

Utarbeidelser av bestemmelser med hensyn på forbehandling for de aktuelle bransjer før påslipp bør videreutvikles.

Avvik 6: Virksomhetens avvikshåndtering er utilstrekkelig for å kunne fange opp brudd på utslippstillatelsen.

Avvik fra: Internkontrollforskriften § 5 annet ledd punkt 7. Utslippstillatelsen pkt. 4.3 Utslipp fra nødoverløp på transportsystemet.

Kommentarer:

Ifølge utslippstillatelsen skal alle utslipp fra nødoverløp registreres som avvik. Videre skal kommunen sende Fylkesmannen en melding om uønsket hendelse ved varighet/ mengde på over 1 time/1000 pe. Det vises til skjema for dette på Fylkesmannens nettsider. Fylkesmannen har ikke mottatt meldinger om slike hendelser i perioden 2013-2014. Det er heller ikke oppgitt i årsrapporten til Fylkesmannen noen redegjørelse for slike hendelser eller beregnet mengder i overløp fra transportsystemet.

Et annet eksempel på manglende avvikshåndtering i forhold til tillatelsen er oversittelse av frister i utslippstillatelsen. Disse var ikke avviksbehandlet.

Kommunen har et elektronisk system som skal håndtere avviksmeldinger (TQM / kvalitetsloven) også innenfor kommunalteknisk område, men den har ikke vært benyttet i forhold til dette.

Merknader:

Merknad 1: Om plan for fornyelse av avløpsnett.

Selv om planen ikke er helt i samsvar med utslippstillatelses krav, viser kommunens handlingsplan at ledningsnettfornyelse vil være et viktig satsingsområde fremover.

Kommunen har alt sitt ledningsnett som separatsystem hvor ledningsnettets alder og materiale er bare delvis registrert i ledningsnettdatabasen. Databasen bør derfor oppdateres for å få en beslutningsprosess med sikrere valg av blant annet ledningsnettfornyelse. Kommunen har trappet opp fornyelsen av avløpsledninger de siste år og har avsatt økonomiske rammer fremover for å fornye gamle separatsystem før 1970. Fylkesmannen mener dette er et fornuftig kriterie for fornyelse, da erfaringsmessig ledninger lagt før 1970 har betydelige utettheter i skjøtene som fører til innlekking av fremmedvann og overvannsledninger som har spillvann.

Vi anbefaler, jfr. utslippstillatelsen, at det utarbeides en handlingsplan som viser fornyelsesbehovet frem mot 2021, kriterier for fornyelse og gjennomsnittlig planlagt utskiftingstakt i denne perioden. Risikoledninger fremkommet i ROS-analysen utbedres tidlig.

Merknad 2: Hovedplan for avløp og vannmiljø bør oppgraderes.

Utfordringene knyttet til befolkningsvekst og klimaendringer gjør at nåværende hovedplan bør revideres. Fylkesmannens krav i utslippstillatelsen krever en overordnet strategi innenfor spesielt temaene miljø- og sikkerhet (ROS) og fremmedvann/overvann. Overvann og flomsikring bør fremstå som et eget kapittel. I en hovedplan, som et overordnet styringsdokument, bør sammenhengen mellom satsingsområder, avløpsmål og delmål komme tydelig fram.

I forbindelse med kommunenes igangsettelse av ny kommuneplan 2015 bør hovedplanen rulleres og følge kommuneplanens nye tidshorisont, og med rulling for eksempel hvert 4.år.

Andre forhold / kommentarer:

Vi registrer at nytt renseanlegg med hovedoverføring fra Ytre Enebakk har god framdrift og er i rute. Renseresultatene fra de tre kommunale renseanleggene er gode, selv om det er tidvis mye fremmedvann som går i utslipp via overløp i/ved renseanlegget. Overløpsutslippene vil få økt fokus fremover på grunn av at biologien i vassdragene blir viktigere.

